

א. ביאור הלכה על שולחן ערוך אורח חיים סימן שכח סעיף י

ורופא אחד אמר א"צ - עיין במ"ב שכ' בשם הרדב"ז ח"ד סימן ט"ו שאם חולה אומר צריך אני לתרופה פלונית ורופא אומר א"צ שומעין לחולה כמו דאמרינן לענין תענית יוה"כ ולענ"ד אין הדברים אמורים אלא כשאומר מרגיש אני חולשא באבר פלוני ע"כ יעשו לי תרופה פלונית שמועלת לחולי אבר זה ובזה ודאי שומעין לו דלב יודע מרת נפשו שייכא בכל מילי ואפילו רופא אומר שא"צ שום תרופה אין שומעין לו אבל אם המחלה ידועה והחולה אומר שתרופה זו מועלת למחלה זו והרופא אומר שאינו מועיל בזה אין סברא לשמוע לחולה לחלל שבת בחנם [ומ"מ אפשר לומר דהיכי דאומר החולה דידוע לו שטבע גופו להתרפאות ממחלה זו כשנוטל רפואה זו אפשר דשומעין לו דגם בזה שייכות קצת לומר דאדם בקי בגופו יותר ממאה רופאים] אם לא דאיכא חשש שמא תטרף דעתו עליו אם יראה שאינם עושים כדבריו והא דאמרינן גבי חיה דעד שבעה מחללין כשאמרה צריכה ומבואר בחידושי הרשב"א דאפילו רופא אמר א"צ שומעין לה מיירי ג"כ באופן זה שהיא אומרת שצריכה חמין לשתות או לרחיצה שמרגשת חולשא באבריה וכדומה ורופא אומר שלפי חיזוק גוה א"צ ע"כ אין שומעין לדבריו דלב יודע וכו' אבל כשהיא מחולקת לאיזה תרופה תועיל אין סברא לשמוע לה [ועיין בשלטי הגבורים פרק מפנין ד"ה השאלות ודוק] וכן משמע בתשובת הרשב"א ח"ד סימן רפ"ד כדברינו:

ב. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמ עמוד א

משנה אין שורין את החילתית בפושרין אבל נותן לתוך החומץ
אמר אביי מדרבנן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול
רש"י: שלא יעשה כו' - לא שבקוה רבנן למעבד עובדי דחול.

ג. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמ עמוד א

רב אחא בר יוסף חש ביוקרא דליבא אתא לקמיה דמר עוקבא אמר ליה זיל שתי תלתא תיקלי חילתתא בתלתא יומי אזל אישתי חמשא בשבת ומעלי שבת לצפרא אזל שאל בי מדרשא אמרו ליה תנא דבי רב אדא ואמרי לה תנא דבי מר בר רב אדא שותה אדם קב או קביים ואינו חושש אמר להו לשתות לא קמיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לשרות מאי אמר להו רב חייא בר אבין בדידי הוה עובדא ואתאי שאילתיה לרב אדא בר אהבה ולא הוה בידיה אתאי שאילתיה לרב הונא ואמר הכי קאמר רב שורה בצונן ומניח בחמה כמאן דשרי אפילו למאן דאסר הני מילי היכא דלא אישתי כלל אבל הכא כיון דאישתי חמשא ומעלי שבתא אי לא שתי בשבת מיסתכן

ד. חידושי ר"ן שבת קמ.

וא"ת למה לי שורה בצונן ומניחה בחמה בפושרין גופייהו לישתרי כיון דמסתכן, וי"ל דאין הכי נמי אבל כיון דסגי לי בחמה לא שרי פושרין דכמה דאפשר לשנויי משנינו, ומיהו טעמא משום דמסתכן הוא הא אינו מסתכן לא שרי' שריי' אע"ג דבשריי' גופה ליכא אלא איסורא דרבנן דשלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול... וי"מ דמסתכן דהכא לאו דוקא אלא מצטער מחמת חליו כי הך דהתם ותרואייהו בחולה שאין בו סכנה:

ה. רמב"ם הלכות שבת פרק ב הלכה יא

היולדת כשכורעת לילד הרי היא בסכנת נפשות ומחללין עליה את השבת... ואם היתה צריכה לשמן וכיוצא בו מביאין לה, וכל שאפשר לשנות משנין בשעת הבאה כגון שתביא לה חברתה כלי תלוי בשערה ואם אי אפשר מביאה כדרכה.

ו. מגיד משנה הלכות שבת פרק ב הלכה יא

וכל שאפשר לשנות משנין וכו'... וכתב הרמב"ן ז"ל ושמעין מינה דכל צרכי חולה אע"פ שיש בו חולי סכנה היכא דאפשר למעבד לה למלאכה בשנוי שלא יתחלל בה שבת משנין ואין מחללין והוא שלא יתאחר צרכו של חולה כלל בשנוי זה, ותנן נמי גבי מילה (שם דף קל"ג) ונותנים עליה אספלנית וכמון לא שחק מערב שבת לועס בשיניו ונותן לא טרף יין ושמן נותן זה בעצמו וכו'. וש"מ אע"פ שסכנה היא לו אין מחללין את השבת לעבור על דברי תורה אלא עושין המלאכות בשינוי בדבר שהוא משום שבות ובלבד שיעשה כל צרכו של חולה בזריזות עכ"ל. ומלשון רבינו ז"ל נראה שאין חולה שיש בו סכנה בכלל השנוי אלא החיה וזהו שכתב הרי היא בסכנת נפשות ולא הזכיר השינוי בחולי שיש בו סכנה וכתב למעלה "כללו של דבר שבת לגבי חולה שיש בו סכנה הרי הוא כחול לכל הדברים וכו'." והטעם בזה נראה מפני שכאב היולדת וחבליה הם כדבר טבעי לה ואין אחת מאלף מתה מחמת לידה ולפיכך החמירו לשנות במקום שאפשר ולא החמירו בחולה.